

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕХНІКУМ ПРОМИСЛОВОЇ АВТОМАТИКИ
ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

МАТЕРІАЛИ

III-ї науково-методичної конференції
серед викладачів ВНЗ I-II рівнів акредитації
Одеської національної академії харчових технологій

***Послідовність загальної середньої, професійної та вищої
освіти як потреба і виклик сучасного суспільства***

25 березня 2016 року

Одеса-2016

Склад оргкомітету конференції:

Голова:

Трішин Федір Анатолійович

проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н, доцент

Заступник голови:

Єпур Ольга Сергіївна

директор технікуму промислової автоматики ОНАХТ

Члени оргкомітету:

Глушков Олег Анатолійович

директор технікуму газової і нафтової промисловості ОНАХТ

Коваленко Анатолій Володимирович

директор Одеського технічного коледжу ОНАХТ

Левчук Юлія Сергіївна

заступник начальника методичного відділу ОНАХТ

Лукіяник Олександр Григорович

директор механіко-технологічного технікуму ОНАХТ

Мураховський Валерій Генріхович

начальник методичного відділу ОНАХТ, к.ф-м.н., доцент

Секретар оргкомітету:

Оксаніченко Вікторія Леонідівна

заступник директора з навчально-методичної роботи технікуму промислової автоматики ОНАХТ

Напрями роботи конференції:

1. Організаційні та методичні засоби впровадження новітніх технологій навчання, виховання студентів та забезпечення якості освіти.
2. Використання інформаційних та комунікаційних технологій в освітньому процесі.
3. Організація самостійної роботи студентів як важлива складова забезпечення якості вищої освіти.
4. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця.

ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ MOODLE В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
Корнієнко Ю.К.	73
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Ксендзенко О.П.	76
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ (НА ПРИКЛАДАХ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ЕЛЕМЕНТАМИ АНАЛІЗУ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ)	
Левчук Т.Г.	83
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Нікішин В. П.	88
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Нічик Н.О.	93
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Овсова Г.В.	99
ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
Ольховська В.В.	105
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ТВОРЧОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Склярова Ю.О.	111
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	
Скорнякова О.В.	116
ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ	
Стоянова Р.В.	125
ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРАЦІЇ СЕРЕДНЬОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ОТКОНАХТ	
Суліма Ю.Ю.	130
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНІ СПОСОБИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	
Ткачук О.М.	133
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Федоров М.О.	141

Нікішин В.П.
викладач,
заступник директора з НВР
Технікум газової та нафтової промисловості ОНАХТ

«ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ»

У словнику «Професійна освіта» наводиться таке визначення:

- компетентність – міра відповідальності знання, умінь досвіду осіб певного соціально-професійного статусу реальному рівню складності завдань і проблем, що вони виконують і вирішують.

З метою формування професійних компетентностей майбутнього фахівця за ОКР «молодший спеціаліст» у технікумі в першу чергу вирішуються питання професійної компетентності викладачів, у цикловій комісії зі спеціальності – «Експлуатація газонафтопроводів та газонафтоосховищ».

Нові соціально-економічні пріоритети розвитку світової спільноти зумовили суттєві зміни в цілях, змісті та результатах функціонування вищої технічної освіти, орієнтуючи їх на підготовку нової генерації фахівців нафтогазової галузі, які мають характеризуватися творчою ініціативністю, конкурентоздатністю та мобільністю для задоволення особистісних освітніх і професійних потреб, підвищення загально наукового, загальнокультурного та професійного рівнів педагогічних працівників, запровадження у навчально виховний процес нових педагогічних концепцій, сучасних технологій навчання і виховання. Особливо ці проблеми актуалізуються у зв'язку з інтеграцією національної системи вищої освіти в Європейський освітній простір у руслі вимог Болонської конвенції.

Позитивним явищем інтеграційних процесів у сучасній вищій освіті є теоретичний і практичний інтерес викладачів до проблеми професійної компетентності, що зумовлено кардинальними змінами в концепції функціонування вищої освіти в сучасному суспільстві, яка висуває нові підвищені вимоги до його особистості професійної культури та особистісних якостей, передбачає особистісну професійну та психологічну види готовності до опанування сучасними інноваційними технологіями та здатність творчо їх впроваджувати у педагогічний процес.

Відомо, що, як правило педагогічний контингент вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації формується із випускників ВНЗ III-IV рівнів акредитації, які мають фах спеціалістів – інженерів. Саме тому їх традиційна підготовка орієнтована лише на зростання загального наукового або професійного рівня, а не формування у них культури та основних методик педагогічної діяльності, основ педагогічної майстерності.

Результат низького рівня психолого-педагогічної підготовленості спеціаліста-інженера призводить до суттєвих упущень у професійній підготовці майбутніх фахівців технічних спеціальностей, тому виникає необхідність перегляду підходів до підготовки працівників-викладачів для вищої технічної

школи у напрямі підвищення їхньої професійно-педагогічної компетентності, яка сьогодні вирішує непрості, широкомасштабні та кардинальні завдання з погляду ціннісно-світоглядних переорієнтації суспільства, забезпечення духовного блага кожної людини в соціумі. Основним в цих підходах є удосконалення педагогічної діяльності педагогічного працівника щодо його спроможності забезпечувати молоді здатність до саморозвитку, гнучкості в самореалізації, тобто педагог стає і організатором і консультантом...

Тому викладачі технікуму систематично підвищують кваліфікацію в ОНУ ім. І.І. Мечникова за фахом «психологія і педагогіка вищої школи»

При дослідженні професійної компетентності викладача виділяють підходи:

1. процесуальний:

- дослідження якості підготовки до навчально-виховного процесу;
- дослідження діяльності викладача в навчально-виховному процесі;
- дослідження контрольно-діагностичної діяльності викладача.

2. особистісний:

- оцінювання знань і вмінь викладача;
- мотиваційний компонент;
- професійно-значущі особистісні якості педагога.

3. процесуально-особистісний:

- педагогічних (процесуальних) умінь викладача;
- результатів праці викладача (навченість і вихованість студентів).

4. результативний підхід:

- ступеня засвоєння студентами змісту навчальних програм;
- набуття ними досвіду репродуктивної і творчої діяльності в межах конкретного навчального предмету;
- зміни емоційно-ціннісного ставлення студентів до змісту навчального предмету і діяльності в певній галузі.

Для визначення критеріїв та показників професійно-творчого саморозвитку викладачі ВНЗ науковцями використовуються такі характеристики, як:

1. *Самостійність*, яка передбачає початок саморозвитку засобами професії, що включає:

- здатність особистості адекватно оцінювати рівень своєї кваліфікації, ступінь професійної навченості, професійну мотивацію, рівень задоволеності педагогічною діяльністю;
- здатність раціонально організовувати і планувати свою роботу, здійснювати саморегуляцію в педагогічній діяльності, наявність організаційних комунікативних здібностей при роботі в колективі;
- самостійне оволодіння знаннями, вміннями й навичками за фахом, удосконалення професійно-значимих якостей і здібностей, постійна готовність до професійного вдосконалення і самовдосконалення.

2. *Професійно орієнтоване мислення*, культура використовувати прийняті в даній професійній галузі прийоми, методи, методики та технології

розв'язання завдань, виробляти тактику й стратегію професійної діяльності, яке включає:

- професійний інтелект;
- культуру професійного мислення;
- раціонально-логічне мислення (здатність до виявлення законів і закономірностей, принципів і правил професійної діяльності; цілісне бачення, системний аналіз, прогнозування, проектування, моделювання та планування власного розвитку в контексті загальної і професійної культури);
- смислову професійну пам'ять (розвинуті мнемонічні здібності, які виконують не тільки функцію збереження значимої інформації, але й функції її активної розумової обробки, встановлення логічних і асоціативних зв'язків);
- вербальні здібності (професійно – семантичне розуміння, вербальне мислення і здатність до словесних аналогій, ерудиція, здатність до взаємо збагачувального професіонального діалогу).

3. *Творче ставлення до педагогічної діяльності*, розвинута здатність до інновацій, збагачення досвіду професії за рахунок особисто творчого внеску, що передбачає:

- творчу уяву й інтуїтивне мислення педагога;
- образну професійну пам'ять;
- акторське мистецтво (мовна імпровізація, мистецтво перевтілення, здатність до емпатії, багатий арсенал міжособистісного спілкування та ін.).

Вагоме місце в особистісній характеристиці працівника-викладача має його професійно-педагогічна самосвідомість, в структуру якої входять такі складники, як:

- усвідомлення ним норм, правил і моделі педагогічної діяльності як еталонів для сприйняття своїх якостей; на основі загальної освіченості складається професійне кредо, особиста концепція педагогічної праці, якими він може керуватися в професійній поведінці;
- усвідомлення цих якостей у інших людей і співвіднесення себе з певним професійним еталоном;
- врахування оцінок своєї поведінки та діяльності з боку інших (студентів, колег, керівництва тощо);
- самооцінювання, в структуру якого входять такі аспекти:
 - когнітивний – розуміння й усвідомлення самого себе, своєї діяльності, спілкування й особистості;
 - емоційний – емоційне ставлення й оцінювання ним самого себе:
 - актуальна самооцінка (сьогоднішні можливості);
 - ретроспективна самооцінка (вчорашні можливості);
 - потенційна і ідеальна самооцінка (майбутні досягнення);
 - рефлексивна самооцінка (оцінювання іншими);
 - поведінковий – здатність до дій та операцій на основі самосвідомості.

Нині у цикловій комісії технікуму все більше приділяється увага зростанню науково – педагогічного рівня та методичної майстерності викладачів.

Результатом постійної наукової та методичної роботи викладачів стають методичні рекомендації, які використовуються у навчальному процесі, курсовому та дипломному проектуванні, до яких можливо виднести:

1. Методичні вказівки по дипломному проектуванню. Перель Н.М.
2. Методичні вказівки виконання розрахунків характеристик палива. Нікішин В.П.
3. Методичні рекомендації. Розрахунок фотоелектричної системи (ФЕС). Хачикян Л.А. та інш....

Стало традицією творча співпраця з кафедрою «Теплоенергетики і трубопровідного транспорту енергоносіїв» (зав. кафедрою – доктор технічних наук, професор О.С. Тітлов). Викладачі циклової комісії технікуму проходять стажування на кафедрі, а паралельно в ОНУ ім. І.І. Мечникова. Вперше за 72 роки існування технікуму очолює його кандидат технічних наук О.А.Глушков, який є консультантом з охорони праці дипломних проектів студентів спеціальності «Експлуатація газонафтопроводів та газонафтоосховищ».

Кожен викладач циклової комісії постійно удосконалює свій досвід, виконуючи обов'язки керівника практики від технікуму на сучасних базових підприємствах.

Професійна компетентність викладача технікуму є домінуючою умовою ефективності підготовки майбутніх молодших спеціалістів.

Упродовж останніх років в системі підготовки молодших спеціалістів значна увага приділяється коригуванню й узгодженню робочих навчальних програм, впровадженню інтегрованих форм і методів навчання студентів. Уся система навчального матеріалу, що засвоюють студенти, зазвичай викладається з урахуванням професійного спрямування.

Професійно – практична підготовка студентів здійснюється в лабораторіях, майстернях, на тренажерах, на виробництві під час практики.

В технікумі сформовано перелік базових підприємств, організацій і укладено з ними договори на проходження студентами навчальних, технологічних і переддипломних практик, до яких відносяться: ПАТ «Одесагаз», Одеське міжрайонне управління експлуатації газового господарства, Управління магістральних газопроводів, ПАТ «Одеснафтопродукт», ПАТ «Ексімнафтопродукт», ПрАТ «Синтез Ойл», та інші.

Студенти беруть безпосередню участь у процесі реального виробництва та надання послуг відповідно до профілю майбутньої професії.

Мета професійної практичної підготовки (ППП) – практичне застосування отриманих знань, формування професійних компетенцій.

Виробнича практика є складовою частиною навчального плану і є обов'язковою для кожного студента. Конкретний зміст професійної практичної підготовки визначається для кожного семестру навчання у відповідності до кваліфікаційних вимог, що знаходять відображення у змісті навчальних планів і програм за спеціальністю, а також у відповідності до специфіки підприємства, на якому студент проходить практику. Робочі програми проведення практики на

кожний семестр у відповідності до навчального плану розробляє циклова комісія.

Під час проходження практики студентами вирішуються наступні завдання:

- вивчення специфіки процесу виробництва, встановлення зовнішніх та внутрішніх зв'язків виробництва, організація документообігу ознайомлення з технологічними процесами, особливостями продукції, засобів виробництва, тенденціями подальшого розвитку підприємства;
- вивчення та аналіз основних практичних показників виробничої діяльності підприємства;
- вивчення системи, методів і засобів контролю окремих підрозділів;
- виконання елементів аналізу з деяких управлінських та економічних питань;
- набуття досвіду винахідницької діяльності;
- участь у громадському житті трудового колективу.

Науковим підґрунтям підготовки молодших спеціалістів технічного профілю шляхом інтеграції навчання, використання нових інформаційних технологій та виробничої практики у вищому навчальному закладі є системно-структурний підхід до дослідження закономірностей та принципів цілісного педагогічного процесу обґрунтованого у чисельних наукових працях відомих науковців.

Якість та конкурентоспроможність системи освіти залежить від впровадження в навчальний процес унікальних, інноваційних методик навчання, залучення підприємств до підготовки фахівців, і таким чином дозволяє забезпечити потреби в кваліфікованих знаннях, навичках, компетенціях, а також вирішує проблему працевлаштування випускників.

Висновки

Сучасна вища професійна освіта повинна забезпечувати виконання низки завдань, зокрема, економічний успіх країни, сталий розвиток суспільства. Ці завдання можливо реалізувати через таку підготовку майбутніх фахівців, яка відповідає запитам сучасного ринку праці. Основна увага ВНЗ повинна приділятися розвитку особистості студента, його комунікативній підготовленості, формуванню професійних компетенцій, здатності здобувати і розвивати знання, мислити і працювати по новому.

Кожен з нас повинен бути патріотом і згадуючи слова українського поета Івана Багряного пам'ятати: «Ми є. Були. І будем ми! Й Вітчизна наша з нами».